

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A demokratikus rend stabilitását szolgáló
közzolgáltatási elvek**

(feltárási vélemény a német elnökség felkérésére)

(2021/C 56/03)

Előadó: **Christian MOOS (DE/III)**

Társelőadó: **Philip VON BROCKDORFF (MT/II)**

A Tanács német elnökségének felkérése: 2020.2.18-án kelt levél

Jogalap: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke

Elnökségi határozat: 2020.3.17.

Illetékes szekció: „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció

Elfogadás a szekcióülésen: 2020.11.11.

Elfogadás a plenáris ülésen: 2020.12.2.

Plenáris ülés száma: 556.

A szavazás eredménye: 220/0/15

(mellette/ellene/tartózkodott)

1. Összefoglalás

1.1. Az EU Tanácsának német elnöksége felkérte az EGSZB-t, hogy alkosson véleményt arról a kérdéssel, hogy mely elveket kell alkalmazni az EU-tagállamok közzolgáltatásaira a demokrácia és a jogállamiság szempontjából kulcsfontosságú alapvető értékek garantálása érdekében, továbbá arról, hogy ezen elvek milyen körülmények között töltik be válsághelyzetben a demokrácia és a jogállamiság automatikus stabilizátorainak szerepét.

1.2. Az EU több mint egy évtizede súlyos válságokkal néz szembe, ideértve a terrorizmus elleni küzdelmet, a globális pénzügyi adósság- és gazdasági válságot, a közös európai menekültügyi rendszer válságát, a környezeti és éghajlati válságot, valamint a Covid19-világjárványt. A hatékony közzolgáltatások kulcsfontosságú szerepet játszanak a válságkezelésben azáltal, hogy garantálják a közbiztonságot és az ellátás biztonságát, és hozzáférést biztosítanak szolgáltatásaikhoz az elegendő hozzáférés és a garantált egyetemesség elve alapján.

1.3. A szükségállapot miatt e kivételes válsághelyzetek némelyikében átmenetileg korlátozni kellett az alapvető jogokat. Annak érdekében, hogy az ilyen intézkedések indokoltak és arányosak legyenek, a közzolgáltatásoknak azzal a kihívással kell szembenéznük, hogy egyensúlyt teremtsenek az alapvető jogok megsértése és a jogállamiság érvényesítése között, valamint biztosítsák az összes közigazgatási intézkedés jogszerűségét.

1.4. Ami a demokráciát és a jogállamiságot világszerte és az EU-ban is fenyegető veszélyeket illeti, a közzolgáltatások védelmi funkciót is betöltenek, mivel megtagadhatják a jogellenes utasítások betartását, és ezáltal védelmezhetik az európai értékeket és a jogállamiságot. Az objektivitás, az integritás és az átláthatóság alapelveinek tiszteletben tartásával, a másokkal szembeni tisztelettel, valamint az Európai Unió és polgárai iránti elkötelezettséggel a közzolgáltatások a demokrácia oszloppait és a populizmus elleni küzdelem védőbástyáit képezik.

1.5. Annak érdekében, hogy az európai közzolgáltatások minden válsághelyzetben automatikus stabilizátorként működjenek, az EU-szerződésekben rögzített európai értékek, az Európai Unió Alapjogi Chartája, az emberi jogok védelméről szóló európai egyezmény, az alapvető és emberi jogoknak a nemzeti alkotmányokban biztosított tagállami garanciái, valamint az Unió közös értékei az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 14. cikke értelmében vett általános gazdasági érdekű szolgáltatások tekintetében, az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) általános érdekű szolgáltatásokról szóló (26.) jegyzőkönyvével összhangban meghatározottak szerint iránymutatásként kell, hogy szolgáljanak az európai szint és a vonatkozó alkotmányoknak megfelelően az összes EU-tagállam közigazgatási tevékenységéhez.

1.6. Az EGSZB hangsúlyozza továbbá, hogy a jól működő közszolgáltatásokat az EU minden szintjén el kell látni a szükséges készségekkel, valamint emberi, technikai, anyagi és pénzügyi erőforrásokkal, és hogy a köztisztviselőknek tisztességes munkakörülményekkel és megfelelő jövedelemmel, valamint szociális párbeszéddel kell rendelkezniük a rájuk bízott feladatok ellátásához, illetve ahhoz, hogy automatikus stabilizátorként tudjanak működni.

1.7. A tagállamok kizárólagos felelősséggel tartoznak a közszolgáltatásaikért, ezeket hagyományos elveik szerint és alkotmányjogukkal összhangban szervezik. Ennek sérelme nélkül az EGSZB egy olyan hatékony (szankciókat is magában foglaló) európai jogi keret mellett száll síkra, amely garantálja, hogy valamennyi tagállam teljes mértékben tiszteletben tartsa a demokráciát és a jogállamiságot a „koppenhágai kritériumoknak” megfelelően, amelyek az uniós és tagállami közigazgatások helyes magatartásának szükségességét alapját képezik.

2. Problémák, fogalom meghatározások és a vélemény célja

2.1. A „közszolgáltatás” kifejezésnek nincs uniós szintű egységes meghatározása. E vélemény alkalmazásában az EGSZB közszolgáltatásnak a különböző közigazgatási, kincstári közszolgáltatásokat, köztük az ipari és kereskedelmi jellegű, a közérdeket szolgáló nemzeti, regionális és települési szintű közszolgáltatásokat tekinti.

2.2. A közszolgáltatások biztosítják az alapvető demokratikus értékek tiszteletben tartását, ideértve az alapvető és emberi jogokat, a nép alkotmányos hatalmát, a hatalmi ágak szétválasztását, az igazságszolgáltatás függetlenségét, a kormány elszámoltathatóságát, a politikai pártok pluralizmusát, a véleménynyilvánítás szabadságához való jogot és a tiltakozás jogát, a média szabadságát, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, a kisebbségi jogokat és a közigazgatási eljárás jogszerűségét. Az EU szempontjából ezeket az alapértékeket európai értéknek határozzák meg, különösen az EUSZ 2. cikkében (és az Alapjogi Chartában).

2.3. Az „automatikus stabilizátorok” fogalma a gazdaságelméletből ered. Gazdasági meghatározásuk analógiájára a közszolgálati elveket automatikus stabilizátoroknak tekintik, amelyek – különösen válság idején – védik a demokrácia alapvető értékeit.

2.4. E vélemény célja, hogy kritériumokat határozzon meg és európai ajánlásokat fogalmazzon meg annak érdekében, hogy a nemzeti jogszabályok hatálya alá tartozó közszolgáltatások a demokrácia és a jogállamiság stabilizáló elemeiként működhessenek. A vélemény elismeri a hatékony közszolgáltatások alapvető értékét az európai demokrácia és jogállamiság kulcsfontosságú alapértékeinek védelme szempontjából.

2.5. Mind a természetes, mind a jogi személyek zökkenőmentesen működő közszolgáltatásokra támaszkodnak, amelyek jelentősen hozzájárulnak az aktív társadalomhoz, a termelékeny gazdasághoz és a szociális partnerek közötti, bizalmon alapuló együttműködéshez. A közszolgáltatásnak ebben a folyamatban egyenlő, megkülönböztetésmentes módon kell kezelnie az embereket, biztosítva, hogy nemtől, etnikai származástól, vallástól, világnézettől, fogyatékoságtól, kortól vagy szexuális irányultágtól függetlenül mindenki akadálytalanul hozzáférjen például a minőségi oktatáshoz, a szociális szolgáltatásokhoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz, a víz- és energiaellátáshoz, valamint a postai kézbesítéshez mindenki akadálytalan hozzáféréssel rendelkezzen.

2.6. A közszolgáltatások kulcsszerepet játszanak a demokratikus rend fenntartásában, de ezt nem tudják megtenni a politikai pluralizmus, a véleménynyilvánítás szabadsága, a demokrácia, a civil társadalom és a közvetítő szervezetek, például a szakszervezetek jogai nélkül. A közszolgálat a demokrácia szerves része. Más demokratikus szereplőkkel együtt a társadalmi haladás biztosítója.

3. Válsághelyzetek: kihívás a demokrácia és a jogállamiság számára

3.1. Demokrácia és válságpolitika

3.1.1. Különösen válságidőszakban elengedhetetlen a kiszolgáltatottá vált természetes vagy jogi személyek segítése egyértelmű, a törvény előtti egyenlőséget célul kitűző feltételek szerint, és hogy ez a segítség a hátrányos helyzetű személyek és csoportok számára is elérhető legyen.

3.1.2. Az alapvető jogoknak egy válsághelyzetből következő szükséghelyzetben alapuló bármilyen lehetséges korlátozása indokolt, időben korlátozott és arányos kell hogy legyen, egy demokratikusan megválasztott parlament meghatározott keretek között történő jóváhagyása mellett. Kétségteljesen a független igazságszolgáltatás védelmet nyújt a jogszerűtlen közigazgatási intézkedésekkel szemben, azonban a demokrácia nem tud hosszú távon működőképes maradni anélkül, hogy a polgárok teljes mértékben gyakorolhatnák jogaikat. A jogalkotóknak, a kormányoknak és a közszolgálatoknak nem csupán az alapvető jogoknak megfelelően, hanem azokat biztosítva kell működniük.

3.1.3. A közszolgálatot ellátók elfogulatlansági kötelezettsége a minden felhasználót megillető egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés megelőzésének egyik feltétele. Minden tagállamban garantálni kell a köztisztviselők populizmussal szembeni védelmét.

3.2. *Terrorizmus és terrorizmusellenes kormányzati intézkedések*

3.2.1. Legalább 2001. szeptember 11-e óta feladatunk a szabadságjogok védelme és a hatékony kockázatmegelőzés közötti összetett egyensúly kialakítása. Ez a közszolgáltatások számára is kihívást jelent az alapvető szabadságjogok és a jogállamiság védelme, valamint az új végrehajtási hatáskörök összeegyeztetésének nehézsége miatt.

3.2.2. Pontosan az állam erőszak alkalmazásához való kizárólagos jogának hatékony végrehajtásában nyilvánul meg az alapvető jogok veszélyeztetése és a kockázatmegelőzés közötti egyensúly gyakorlása, nem csupán elvi síkon, hanem a mindennapos közvetlen végrehajtás keretében is. Ehhez megfelelően képzett személyzettel és a működésük folytatásához szükséges erőforrásokkal rendelkező közszolgáltatásra van szükség, a szabadsághoz való jog tiszteletben tartása mellett. Biztosítékokat kell életbe léptetni a közhatalommal való visszaélés megakadályozására, és biztosítani kell a jogorvoslathoz való jogot az olyan cselekményekkel szemben, amelyek túlmutatnak a közszolgálat hatáskörén, legyen szó akár jogszabályról, akár magánszemélyekről.

3.2.3. A közszolgáltatások biztosítják a közrend fenntartását. Ezzel összefüggésben egyensúlyt kell teremteniük a kockázatmegelőzés és az alapvető jogok védelme között a mérlegelési jogkör megfelelő gyakorlásának elvével összhangban számukra biztosított kereten belül.

3.2.4. A civil társadalmi szervezetek és a sokszínű és független szociális szolgáltatások mellett a közszolgáltatások kulcsfontosságú pillért jelentenek a szélsőséges radikalizálódás, az erőszak és az intolerancia megelőzésében, a demokrácia és a társadalmi kohézió előmozdításában és az európai értékek védelmében. Ez különösen igaz a közoktatásra.

3.3. *Pénzügyi világválság és adósságválság*

3.3.1. A pénzügyi világválságot és az adósságválságot követő éveken át meghozott megszorító intézkedések hatással voltak a közszolgáltatásokra, és negatív következményekkel jártak a tevékenységeik hatékonyságát tekintve is.

3.3.2. Ez az időszak megmutatta, hogy az adósság rövid távú csökkentését nem feltétlenül az általános érdekű szolgáltatások privatizációjával kell elérni.

3.3.3. EU-szinten garantálni kell minőségi általános érdekű szolgáltatásokhoz való szabad hozzáférés folyamatos és megbízható biztosítását; különösen válságidőszakban nyilvánul meg – ennek a folyamatosságnak köszönhetően – ezen elvek erőteljes szociális védőhálóként betöltött szerepe.

3.3.4. A hatékony és eredményes közszolgáltatások jelentősen hozzájárulnak a közkiadások megfelelő szintjének fenntartásához. Az eredményesség nem jelenti „az állam szerepének csökkentését”, mivel a rossz működés a szociális és gazdasági költségek globális növekedéséhez vezet.

3.3.5. A képzett személyzettel és a szükséges erőforrásokkal rendelkező közszolgáltatások hozzájárulnak a jövőbeli válságok megelőzéséhez a szabályok hatékony alkalmazásának köszönhetően. Ez érvényes például azokra az esetekre, ahol a közigazgatás sikeresen veszi fel a harcot az adókikerülés és az adócsalás ellen és garantálja az állami bevételek beszedését, vagy ahol biztosított a pénzügyi szektor hatékony felügyelete.

3.4. *A közös európai menekültügyi rendszer válsága*

3.4.1. 2015 óta Európában meredeken nőtt a menekültek száma. Mind a hatékony közszolgáltatások, mind a civil társadalom részvétele döntő fontosságú e kihívás kezelésében. Az EGSZB kitart amellett, hogy a menedékjogot és a kapcsolódó nemzetközi jogot valamennyi uniós tagállamban garantálni kell, és hogy ki kell egészíteni a közös európai menekültügyi rendszert.

3.4.2. Amennyiben egy vagy több tagállam közszolgáltatásainak kapacitása nem elegendő a menekültek alapvető és emberi jogainak megfelelő védelméhez, például az EU-ba vezető belépési pontoknál, páneurópai megoldásra van szükség. Törekedni kell arra, hogy a közszolgáltatások Uniós-szerte képesek legyenek az európai értékek tiszteletben tartására a feladataik teljesítése során.

3.4.3. Ha egy tagállam közszolgálatai az összes tagállam nevében szuverén feladatokat látnak el, az ebből eredő terheket igazságosan kell megosztani. Ugyanakkor garantálni kell az alapvető és emberi jogok lehető legmagasabb szintű védelmét és az európai értékek betartását.

3.4.4. A határellenőrzési rendszerek digitális átjárhatóságának összhangban kell lennie az adatvédelmi szabályokkal. Az EU-nak garantálnia kell, hogy valamennyi tagállam valamennyi közigazgatási szerve tiszteletben tartsa a személyes adatok védelmét.

3.5. Környezeti és éghajlati válság

3.5.1. A közszolgáltatások fontosak a fenntartható fejlődési célok megvalósításához és az európai zöld megállapodás végrehajtásához. A közszolgáltatások a közbeszerzéssel és a munkagyakorlatokkal kapcsolatos környezetbarát kezdeményezések és politikák révén katalizátorként szolgálhatnak a változáshoz.

3.5.2. Az ökológiai átalakulás a társadalmi igazságosság kérdésévé is válik. Annak érdekében, hogy a terhek megosztása elfogadható legyen, elengedhetetlen, hogy méltányosan történjen az elosztás, és hogy a követelményeket hátrányos megkülönböztetéstől mentesen alkalmazzák.

3.5.3. A közszolgáltatások ösztönző rendszereket alkalmazhatnak, és új szolgáltatásokat javasolhatnak, különösen a mobilitás, valamint az energiaellátás és az energiabiztonság területén. A fenntarthatóság és a karbonsemlegesség szintén azon alapvető elvek közé tartoznak, amelyeknek tiszteletét az EU-nak Európa valamennyi közszolgáltatását illetően biztosítani kell.

3.6. A Covid19-világjárvány

3.6.1. A szabadság és a biztonság közötti, valamint a jogok és a szükséghelyzet közötti konfliktus ismét előtérbe került a Covid19-válság alatt. Mindenkit egyformán érintenek az alapvető jogokkal kapcsolatos kockázatok és korlátozások.

3.6.2. A közszolgáltatások és dolgozóik élen járnak a vírus elleni küzdelemben. Minden körülmény között biztosítaniuk kell a közegészségügyet, a kockázatok megelőzését és az ellátás biztonságát.

3.6.3. A Covid19-válság rámutat arra, hogy a tagállamoknak és polgáraiknak mennyire szükségük van a reaktív, eredményes, megfelelően finanszírozott és modern közszolgáltatásokra. Egy akut válsághelyzet gyors döntéshozatalt tehet szükségessé. Ezeket a döntéseket kellően meg kell indokolni, és nem szabad őket kivonni a demokratikus ellenőrzés alól. Ennek hiányában fennáll a demokrácia sérelmének kockázata. Nem megfelelő legitimitás esetén gyengül a szabályok követésére irányuló hajlandóság. A kormányoknak szükségük van a társadalom bizalmára, hogy gyorsan tudjanak cselekedni válsághelyzetben, és hogy támaszkodhassanak a közszolgáltatások hatékonyságára. A végrehajtó hatalom közigazgatási ágaként a közszolgáltatásoknak maguknak szükségük van a bizalomra, hogy hatékonyan végrehajthassák a döntéseket.

3.6.4. A világjárvány bebizonyította, hogy a közszolgáltatásoknak elegendő képzett és felkészült személyzettel, erőforrásokkal és tartalékokkal kell rendelkezniük. A közszolgálati feladatok alapvető jellegének elismerése indokolja a köztisztviselők megfelelő fizetését, valamint azt, hogy a szociális minimumkövetelményeket Európa-szerte alkalmazzák rájuk. Több tagállamban tapasztalható demográfiai probléma, amelyet figyelembe kell venni, ha – a versenyben való helytállás és a legjobb tehetségek vonzása érdekében – azt szeretnénk, hogy a közszolgáltatások pénzügyileg is vonzóak maradjanak vagy azzá váljanak.

3.6.5. A közszolgáltatási elvek minősége és a köztisztviselők megfelelő munkakörülményei – többek között a megfelelő szociális párbeszéd és a demokratikus légkör – növelik a polgárok kormányukba vetett bizalmát.

3.6.6. Az elmúlt időszakban valamennyi tagállam – az élethez és a testi épséghez való jog biztosítására irányuló képességüktől függően – a demokráciákban eddig példátlan mértékben korlátozta az egyéb alapvető jogokat. Ezek a példátlan intézkedések kizárólag ideiglenesek lehetnek, és a megválasztott parlamentnek rendszeresen felül kell vizsgálnia őket.

3.6.7. A közszolgáltatásoknak egyértelmű kormányzati döntésekre, valamint jogi egyértelműsége és jogbiztonságra van szükségük. Az átláthatóság és a jó közigazgatás elvének tiszteletét – mely elvek magára az EU-ra is érvényesek – az EU-nak Európa valamennyi közszolgáltatását illetően biztosítani kell.

3.6.8. Számos közszolgáltatás feladata a válság gazdasági és társadalmi következményeivel szembeni küzdelem. Közösen ténylegesen bizonyítják a hatékony irányítás alapvető értékét válságidőszakban.

4. A közszolgáltatások mint automatikus stabilizátorok

4.1. Ahhoz, hogy egy kormányzat automatikus stabilizátor szerepét játszhassa, hatékonyak kell lennie, európai, nemzeti, regionális és közösségi szinten jelen kell lennie az egész Unióban, valamint rendelkeznie kell a ráosztott feladatok teljesítéséhez szükséges kompetenciákkal és humán-, technikai, anyagi és pénzügyi erőforrásokkal.

4.2. Az európai szinttől eltekintve nem szükséges a feladatok különböző szintek közötti újraosztását az egész Unióra érvényes összehangolt szabályozásnak alávetni, hanem inkább figyelembe kell venni valamennyi tagállam sajátos körülményeit a hatékony közigazgatási gyakorlatok biztosítása érdekében.

4.3. A tagállamok feladata, hogy eldöntsék, különböző szolgáltatásaikat a köz- vagy a magánszektor működtesse-e. Ehhez meg kell győződniük arról, hogy a magán- vagy közszolgáltatók forráshiánya válságidőszakban nem jelent-e fenyegetést a közbiztonságra vagy az ellátás biztonságára.

4.4. Ha minden közszolgáltatás szigorúan tiszteletben tartja a közigazgatási eljárás jogszerűségének, az arányosságának és az egyenlő bánásmódnak az elvét, és érvényesíti a jó közigazgatáshoz való jogot, akkor elősegíti a jogállamiságba és a demokráciába vetett bizalmat, valamint megerősíti a populista ígéretekkel szembeni fenntartásokat.

4.5. Az átlátható közszolgáltatások alapvető módon járulnak hozzá a korrupció elleni küzdelemhez, valamint ezáltal a szolgáltatások megbízhatóságához és megfizethetőségéhez. A bizalmat erősíti Európában a közszolgáltatási alapelvek tiszteletben tartása, a közszolgáltatások rendelkezésre állása és szakértelme, valamint a független felügyeleti szervekhez való egyszerű hozzáférés.

4.6. A közszolgáltatások, ha megfelelően alkalmazzák az elveket, újraelosztási és védelmi funkciót is betöltenek, különösen az alapvető és emberi jogoknak a kormányok és jogalkotó hatóságok általi, minden szinten való tiszteletben tartásának szempontjából, mivel visszautasíthatják a jogellenes utasításokat, és ezáltal védelmezhetik a demokráciát és a jogállamiságot.

4.7. A közoktatásnak nagymértékben közre kell működnie ebben az európai értékek átadásával és a demokratikus polgári kultúra fenntartásával. A formális oktatás önmagában is kulcsfontosságú közszolgáltatás, különösen a jövő polgárainak felkészítése terén.

4.8. A jelenlegi világiárvány rámutat arra, hogy az egészségügyi rendszer túlterhelése hogyan okozhatja az emberi méltóság csorbulását, és hogy mennyire fontos megfelelő létszámú személyzettel és elegendő egészségügyi forrásokkal rendelkezni.

4.9. Az olyan hatékony szociális igazgatás, amely szabad és megkülönböztetésmentes hozzáférést biztosít a társadalombiztosítási szolgáltatásokhoz, megerősíti a jogállamiságba vetett bizalmat. A közszolgáltatások e tekintetben a társadalmi szolidaritás megtestesítői.

5. Közszolgáltatási elvek az Európai Unióban

5.1. A tagállamok kizárólagos felelősséggel tartoznak most és a jövőben is a közszolgáltatásaikért, ezeket hagyományos elveik szerint és alkotmányjogukkal összhangban szervezik. Ennek sérelme nélkül, tekintettel a demokráciát és a jogállamiságot világszerte, és sajnos Európában is fenyegető veszélyekre, közös európai elvekre és garanciákra van szükség annak érdekében, hogy a közszolgálat és a közszolgáltatások továbbra is a demokrácia és a jogállamiság zálogai maradjanak.

5.2. Az EGSZB olyan hatékony európai jogi keret mellett foglal állást, amely garantálja a „koppenhágai kritériumok” teljeskörű tiszteletben tartását, amelyek 1993 óta minden tagállam számára az EU-hoz való csatlakozás kritériumait jelentik. Ennek a keretnek tartalmaznia kell a szankciók lehetőségét.

5.3. Az Unió és a tagállamok valamennyi közszolgáltatása számára az EU-szerződésekben rögzített európai értékek, az Alapjogi Charta, az emberi jogok európai egyezményében és a tagállamoknak a nemzeti alkotmányokban megfogalmazott, az alapvető és emberi jogokkal kapcsolatos garanciái képeznek iránymutatást a közigazgatási gyakorlatokhoz.

5.4. Az EUMSZ 14. cikke értelmében vett általános gazdasági érdekű szolgáltatások tekintetében az Uniónak az EUSZ általános érdekű szolgáltatásokról szóló (26.) jegyzőkönyvében meghatározott közös értékei képezik a közszolgáltatási elvek alkalmazására vonatkozó iránymutatásokat valamennyi tagállamban.

5.5. Az uniós tagállamok közszolgáltatásainak – sokszínűségük mellett – három alapelvnek kell elköteleződniük: ezek a semlegesség, a közrend fenntartása és az átláthatóság. Az igazságszolgáltatás függetlenségének hiányát és azokat az alkotmánymódosításokat, amelyek aláássák a közszolgálat fent említett elveit, és ezáltal aláássák a közszolgálat hagyományos elveit, hatékony szankciókkal kell büntetni.

5.6. A semlegesség elvével összhangban a közszolgáltatásoknak az egyenlő hozzáférés és a garantált egyetemesség elve alapján biztosítaniuk kell a szolgáltatásaikhoz való hozzáférést. Elengedhetetlen, hogy a hozzáférés e szabadsága az olyan társadalmi kategóriák számára is maradéktalanul biztosítva legyen, amelyek a hozzáférés terén akadályokba ütköznek, például a fogyatékkal élők, a kisebbségek és a vidéki területen élők.

5.7. Alapvető, hogy az összes közigazgatási gyakorlat jogszerű legyen. A jogszabályoknak és az irányelveknek nem szabad az alkotmányos renddel vagy az európai értékekkel szembenemenniük. Tiszteletben kell tartaniuk továbbá az arányosság, az egyenlő bánásmód és a mérlegelési jogkör megfelelő gyakorlásának elvét.

5.8. A hatóságok megvalósítják a gyakorlatban a jó közigazgatáshoz való jogot, és átlátható módon tevékenykednek a végrehajtó hatalom nyilvános ellenőrzésének lehetővé tétele érdekében. Biztosítják az közigazgatási információkhoz való szabad hozzáférést, és fenntartások nélkül válaszolnak az információkérésekre. A kivételeket megszorítóan kell értelmezni.

5.9. A közszolgáltatásokra nézve kötelező a korrupció elleni ENSZ-egyezmény, és minden szükséges intézkedést megtesznek a korrupció elleni küzdelem érdekében. Ugyanakkor az Unió korrupcióellenes jelentéseinek ajánlásait is végrehajják.

5.10. A közszolgáltatásokat teljes mértékben áthatja a demokratikus polgári elv. A hatékony és strukturált civil társadalom és politikai ellenzék alapvető szerepet játszik ennek az elvnek a fenntartásában.

5.11. A közalkalmazottaknak jogi védelmet kell élvezniük, illetve szakmai státuszuknak biztosítania kell számukra azt a lehetőséget, hogy visszautasítsanak jogellenes utasításokat, és hogy megfelelő módon panaszt tehessenek. Ez a közszolgáltatások megfelelő működésének részét képezi, és garanciát jelent a demokráciára, valamint az általános érdek korrupcióval, csalással és visszaéléssel szembeni védelmére.

5.12. A visszaélést bejelentő személyek fokozott védelméről szóló uniós irányelv a közalkalmazottakra vonatkozik. Amint azt „A visszaélést bejelentő személyek védelmének uniós szintű megerősítése” című, SOC/593 jelű véleményében ⁽¹⁾ az EGSZB kifejtette, az érintett alkalmazott szabadon dönthet arról, hogy bejelentést tesz-e az illetékes belső vagy külső hatóságoknak (amelyek nem a média vagy a nyilvánosság).

5.13. A szolgáltatások digitalizálása ellenére a jövőben is garantálni kell az adminisztrációval való személyes kapcsolattartás lehetőségét. Ez minden helyi, regionális és nemzeti szintű közszolgáltatásra vonatkozik, hogy a védelemre szoruló embereket (időseket, szegényeket, migránsokat stb.) személyesen segítsék, és hogy a digitalizáció ne jelentse e társadalmi szegmens számára a kirekesztés egy újabb formáját.

5.14. A közszolgáltatásoknak meg kell felelniük a digitalizálás jelenlegi állapotának, anélkül, hogy az alapvető jogokat (ideértve a munkavállalók jogait) gyengítenék. A digitális ügyintézés tekintetében ez különösen az adatvédelemre és az információs önrendelkezési jogra vonatkozik.

5.15. A közszolgáltatásoknak rendelkezniük kell a rájuk osztott feladatok teljesítéséhez szükséges kompetenciákkal és humán-, technikai, anyagi és pénzügyi erőforrásokkal. Annak érdekében, hogy megfelelő működésük rendkívüli válsághelyzetekben is biztosítva legyen, elengedhetetlen, hogy megfelelő tartalékokkal rendelkezzenek mindezekben a területeken.

5.16. A nemzeti közszolgáltatások szervezése a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartozik, mivel e szolgáltatások nemzeti identitásuk alapvető részei. Mindazonáltal interoperábilisnak kell lenniük az európai többszintű kormányzati rendszerben.

5.17. Az európai együttműködésnek és a közszolgáltatási elvek gyakorlati alkalmazásának az EU-ban a közfeladatot ellátó személyzet valamennyi tagja számára nyújtott képzés részét kell képeznie.

5.18. Az adminisztratív szinteknek az EU többszintű rendszerébe való jobb integrálása érdekében növelni kell az EU és tagállamai, valamint a tagállamok között a személyzetet érintő cserék számát. A közszolgáltatások tisztviselői számára lehetővé kell tenni a tagállamokon belül az álláshely hátrányok nélküli megváltoztatását.

⁽¹⁾ HL C 62., 2019.2.15., 155. o.

5.19. A továbbképzéseket és szakképzéseket nyújtó európai intézményeknek továbbra is eszközöket kell biztosítaniuk a közszolgáltatások személyzete valamennyi szinten dolgozó tagjainak arra, hogy végrehajtsák a közszolgáltatási elveket, és biztosítsák a közszolgáltatások automatikus stabilizátorként betöltött szerepét.

5.20. Elengedhetetlen, hogy az uniós források elosztásában részt vevő valamennyi közszolgáltatás tiszteletben tartsa és végrehajtsa a közszolgáltatási elveket.

Kelt Brüsszelben, 2020. december 2-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG
